

جوان انقلابی

تاریخ شفاهی

محمدباقر رنجبر

جلد دوم (از عملیات خیر تا مروری کوتاه بر دوران پس از جنگ)

مصاحبه: ذبیح‌الله کمالی

تدوین: دکتر مریم اکبری

سرشناسه	: رنجبر، محمدباقر، ۱۳۳۶ - مصاحبه‌شونده
عنوان و نام پدیدآور	: جوان انقلابی: تاریخ شفاهی سردار محمدباقر رنجبر / مصاحبه مهدی تندرو صالح: تدوین نجمه طرمجیح؛ [برای] سازمان اسناد و مدارک دفاع مقدس، اداره کل حفظ آثار و نشر ارزش‌های دفاع مقدس فارس.
مشخصات نشر	: تهران: بنیاد حفظ آثار و ارزش‌های دفاع مقدس، ۱۴۰۰ -
مشخصات ظاهری	: ج.
شابک	: ج. ۱: 978-622-269-053-3؛ ج. ۲: 978-622-269-058-8
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
مندرجات	: ج. ۱. از کودکی تا پایان عملیات والفجر - ج. ۲. از عملیات خیبر تا مروری کوتاه بر دوران پس از جنگ / مصاحبه: ذبیح‌الله کمالی، تدوین مریم اکبری
عنوان دیگر	: تاریخ شفاهی سردار محمدباقر رنجبر.
موضوع	: رنجبر، محمدباقر، ۱۳۳۶ -- مصاحبه‌ها
موضوع	: جنگ ایران و عراق، ۱۳۶۷-۱۳۵۹ -- مصاحبه‌ها
موضوع	: Iran-Iraq War, 1980-1988 -- Interviews
موضوع	: جنگ ایران و عراق، ۱۳۶۷-۱۳۵۹ -- خاطرات
موضوع	: Iran-Iraq War, 1980-1988 -- Personal narratives
موضوع	: سرداران -- ایران -- مصاحبه‌ها
موضوع	: Generals -- Iran -- Interviews
شناسه افزوده	: رنجبر، صالح، مهدی، ۱۳۴۸ - مصاحبه‌گر
شناسه افزوده	: طرمجیح، نجمه، ۱۳۶۸
شناسه افزوده	: بنیاد حفظ آثار و نشر ارزش‌های دفاع مقدس، اداره کل حفظ آثار و نشر ارزش‌های دفاع مقدس استان فارس، مدیریت اسناد و مدارک
شناسه افزوده	: بنیاد حفظ آثار و نشر ارزش‌های دفاع مقدس
رده بندی کنگره	: DSR۱۶۲۹
رده بندی دیویی	: ۹۵۵/۰۸۲۳/۹۵۵
شماره کتابشناسی ملی	: ۷۵۹۵۵۲۲

سازمان اسناد و مدارک دفاع مقدس
اداره کل حفظ آثار و نشر ارزش‌های دفاع مقدس فارس

جوان انقلابی

(تاریخ شفاهی محمدباقر رنجبر)

تدوین: دکتر مریم اکبری / مصاحبه: ذبیح‌الله کمالی
صفحه‌آرا: اطلس دهقانی / ویراستار: دکتر مریم اکبری
قطع کتاب: رقعی / تعداد صفحات: ۵۱۰ / شمارگان: ۱۰۰۰
نویت چاپ: اول ۱۴۰۰ / چاپ: سمن
ناشر: بنیاد حفظ آثار و نشر ارزش‌های دفاع مقدس
شابک: ۸-۰۵۸-۲۶۶۹-۲۶۲۲-۹۷۸ / قیمت: ۵۰۰۰۰ تومان
همه حقوق این اثر برای ناشر محفوظ است.

این اثر با حمایت معارفت سازمان اسناد و مدارک دفاع مقدس - مدیریت اسناد و مدارک اداره کل حفظ آثار و نشر ارزش‌های دفاع مقدس فارس منتشر شده است.

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۷	مقدمه
۱۱	پیشگفتار
۱۵	فصل اول: عملیات خیبر
۳۵	فصل دوم: عملیات بدر
۶۳	فصل سوم: سپری کردن مأموریت چند ماهه در شیراز
۶۹	فصل چهارم: عملیات وافجر ۸
۱۳۱	فصل پنجم: آموزش نیروها در مقر شهید دست بالا
۱۳۷	فصل ششم: دفاع متحرک عراق
۱۵۹	فصل هفتم: عملیات پدافندی در ید مرکزی جزیره مجنون
۱۹۵	فصل هشتم: عملیات کربلای ۴
۲۴۳	فصل نهم: عملیات کربلای ۵
۳۰۷	فصل دهم: عملیات کربلای ۸
۳۴۹	فصل یازدهم: سفر به مکه و زیارت خانه خدا
۳۶۵	فصل دوازدهم: عملیات در خط پدافندی سلمانجه
۳۷۹	فصل سیزدهم: عملیات والفجر ۱۰
۴۵۳	فصل چهاردهم: قطعنامه ۵۹۸ عقب‌نشینی عراق و عملیات مرصاد
۴۶۵	فصل پانزدهم: مروری کوتاه بر دوران پس از جنگ
۴۸۱	فصل شانزدهم: تصاویر

مقدمه

بررسی ریشه‌ها و شرح وقایع جوامع بشری با نگرش تاریخی، یکی از کارکردهای متأخر تاریخ است. البته روشن است که علم تاریخ برای رسیدن به این هدف، در گردآوری داده‌ها و پردازش آن‌ها از روش‌های تازه‌ای بهره برده است که «تاریخ شفاهی» یکی از آن‌ها است. تاریخ شفاهی که روشی تازه برای گردآوری خاطرات و روایت‌های شفاهی رخداد‌های تاریخی است، شاید از جهاتی کهن‌ترین شیوهی تاریخ‌نگاری نیز به شمار آید و با تعیین معیارها و استانداردهای لازم برای این روش تازه که جایگاه ویژه‌ای در تاریخ‌نگاری یافته می‌توان آن را شاخه‌ای از «علم تاریخ‌نگاری» قلمداد نمود. در حقیقت محتوای تاریخ شفاهی از طریق فرآیند مصاحبه به دست می‌آید که شامل مشاهدات و تجربه‌های تاریخی اشخاص یا نقل‌قول‌های آنان از دیگر حاضران در صحنه‌ی تاریخ است. تاریخ شفاهی به واسطه جزئی‌نگری، دخالت «شناخت روان» در بیان و نگارش تاریخ، مستندسازی و اصالت‌بخشی، روش مناسبی برای تدوین و ثبت دقیق تاریخ و شناساندن درست

رخدادها است. آنچه از این گونه‌ی تاریخ‌نگاری حاصل می‌شود، روایت مستندی است که در کنار اطلاعات دیگر تا اندازه‌ای فراوان، بخشی از (ناگفته‌ها و اسرار) و معماهای تاریخی را به‌ویژه در حوزه تاریخ معاصر بیان و حل می‌کند. چنین شیوه‌ای این بستر را برای محقق فراهم می‌کند که رخدادها را نه از یک روزنه که به‌مثابه نوعی تجربه‌ی گروهی بنگرد و به واکاوی آن بپردازد، هم‌چنین در قضاوت تاریخی به اسنادهای بیش‌تری دست یابد و در سیر مطالعاتی، خود از اعتمادی بیش‌تر و کارش از اعتباری بهتر برخوردار شود.

با نگاهی به جنگ‌های دوران معاصر درمی‌یابیم که دفاع مقدس ملت ایران نقطه‌ی عطفی در تاریخ معاصر به‌شمار می‌رود که یکی از ویژگی‌های برجسته‌ی آن حضور همه‌ی اقشار و طبقات اجتماعی است. بنابراین برای نگارش دقیق تاریخ دفاع مقدس باید به سراغ شاهدان عینی این رخداد در سطوح مختلف رفت. این امر نیز تنها با رعایت دقیق اصول و فرآیندهای تدوین تاریخ شفاهی میسر می‌شود. یکی از مشکلات تدوین تاریخ شفاهی در این دوره این است که هرچه از سال‌های دفاع مقدس دورتر می‌شویم، بیماری، فراموشی خاطرات و کاهش حافظه‌ی ناشی از کهولت شاهدان آن، نقش مخرب خود را بیش‌تر می‌نمایند. از سوی دیگر، بر اثر سیر طبیعی تاریخ در سال‌های گذشته شماری از فرماندهان و رزمندگان دفاع مقدس رخت از جهان فانی بسته‌اند که این خود، ضایعه جبران‌ناپذیری در گردآوری خاطرات و تدوین تاریخ

شفاهی تلقی می‌شود. بنابراین از آنجا که مرور زمان، گردآوری منابع شفاهی تاریخ دفاع مقدس و تدوین آن را تهدید می‌کند، ضروری است همه‌ی آثار و اسناد دفاع مقدس با شیوه‌های عملی گردآوری و ثبت و منتشر شود. در این راستا «سازمان اسناد و مدارک دفاع مقدس» با درک اهمیت و آگاهی از این رسالت و مسئولیت و با انگیزه‌ای جهادی، گام‌هایی را در راه ثبت و نشر خاطرات فرماندهان و نیروهای حاضر در رخدادهای هشت سال دفاع مقدس برداشته است؛ دفاعی که پرافتخارترین روزهای مقاومت و پایداری ملت ایران را پدید آورده و امروز به ثبت و ضبط درسی‌ها، تلخی‌ها، شادی‌ها و زوایای گوناگون آن در کُرو نهضت گسترده‌ای برای تحقق این کار بزرگ است. امید است با توکل به خداوند منان و همت والای کارشناسان و متخصصان عرصه تاریخ پژوهی و تاریخ‌نگاری، بتوانیم گنجینه‌های ماندگار این «دوران طلایی» را به عنوان میراثی گران‌بها برای ترویج فرهنگ ایشار و شهادت، در نسل‌های آینده به یادگار بگذاریم.

سازمان اسناد و مدارک دفاع مقدس